

Så hittar du hit

Ta tunnelbanan till Embankment. Obeliskan ligger vid strandpromenaden längs Themsen.

Fakta

Höjd: 21 meter. Omkrets: ca 2,3 meter. Vikt: 186 ton. Material: Röd granit (70 % fältspat, 20 % kvarts, 10 % glimmer).
GPS: N 51° 30' 30.32"
W 0° 07' 14.46"

Inträde/öppet: --.

Historik

1433 f Kr

Faraon Thutmosis III låter resa de båda obeliskerna "Kleopatras nålar" i Heliopolis.

1350 f Kr

Faraon Ramses II hyllar sina militära segrar genom att hugga in fler hieroglyfer.

12 f Kr

Obeliskerna flyttas till Alexandria av drottning Kleopatra. De blir resta vid ett tempel som hedrar romerske fältherren Markus Antonius. Efter bara några år fälls obeliskerna och täcks med skyddande sand.

1819

Egyptens härskare skänker en obelisk till England – som tackar nej till gåvan.

1877

Brittiske hudläkaren Erasmus Wilson betalar 10 000 pund för att transportera obeliskan till England.

1878

Den 12 september blir obeliskan rest vid Victoria Embankment i London.

1917

Ett tyskt flygplan släpper en bomb nära obeliskan. Fundamentet får smärre splitterskador.

Bombskador.

KLEOPATRAS NÅLAR

Här är nog Londons mest udda sevärighet: en 3 500 år gammal egyptisk obelisk.

Mitt i centrala London finns en osannolik sevärighet: en äkta egyptisk forntida obelisk.

Det 21 meter höga monumentet står vid promenaden längs Themsen nära Trafalgar Square.

Obeliskan stod ursprungligen i den fornegyptiska staden Heliopolis där den restes av faraon Thutmosis III år 1433 f Kr. Den stod då tillsammans med en identisk obelisk och de båda döptes på 1800-talet till Kleopatras nålar. Den andra nålen står sedan länge i Central Park i New York.

Efter 1400 år hamnade obeliskerna i Alexandria där de till slut övergavs och täcktes med sand. Hieroglyferna skyddades därför och är ovanligt välbevarade.

I början av 1800-talet ville Egypten tacka britterna för att man i flera militära slag besegrade franska trupper som ockuperade landet, man gjorde det genom att skänka en av Kleopatras nålar. Britterna tackade nej – men ändrade sig efter 60 år.

Efter en dramatisk transport till havs restes obeliskan till slut vid Themsen där den står än i dag.

Bredvid Kleopatras nål finns två sfinxer av brons från 1800-talet. Både sfinxerna och fundamentet skadades 1917 lindrigt i en av de första flygbombningarna av London, man har bevarat splitterskadorna som ett minnesmärke av händelsen.

Mikael Jägerbrand
mikael@fornguiden.se

EN OBELISK I LONDON. Mitt i centrala London står den här 3 500 år gamla obeliskan från faraonernas Egypten.

Försvann nästan för alltid i havet

SIDO-NYTT. De äldsta hieroglyferna finns i mitten. På sidorna syns Ramses II:s återanvändning.

Ramses II återanvände obeliskerna

Det är inte bara du som återvinner.

Det gjorde man redan på faraonernas tid.

Det var den fornegyptiske faraon Thutmosis III som lät resa de båda obeliskerna som i dag kallas Kleopatras nålar.

Hieroglyferna berättar att obeliskerna restes för att fira Thutmosis III:s tredje sed-festival. Det var en ritual som utfördes när en farao suttit i 30 år och den utfördes sen vart tredje år. Obeliskerna restes alltså cirka år 1433 f Kr för att fira att Thutmosis III suttit vid makten i 36 år.

Hans hieroglyfer högs in i mitten på alla fyra sidor.

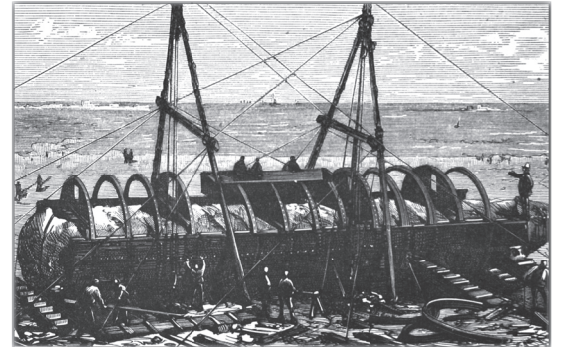
Eftersom det fanns gott om plats över på båda sidor återanvändes de ytorna ungefär 100 år senare av en annan farao: Ramses II.

Denne lät hugga in en hyllning till sig själv. De nya hieroglyferna sitter på de fyra sidornas höger- och vänterskänter och berättar om några av hans största militära segrar.

Mikael Jägerbrand
mikael@fornguiden.se

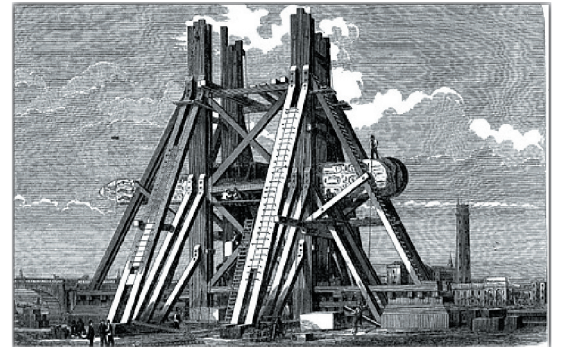
JOBDET BÖRJAR. Arbetet med obeliskerna börjar med att man rensar bort sanden och lyfter upp den på en träställning.

BÅTBYGGE. Båten "Kleopatra" byggs upp runt den 21 meter långa obeliskerna.

FRAMME. Obeliskerna vid ankomsten till Gravesend på brittiska kusten.

RESNINGEN. Obeliskerna blir rest på Victoria Embankment i London i augusti 1878.

Obeliskerna hade överlevt 3 200 år i ökensanden.

Men den höll på att sjunka (!) på vägen till London.

Obeliskerna var gjorda för ett liv i den torra egyptiska öknen-hettan. Därför är det kanske inte så konstigt att den höll på att försvinna för alltid när den hamnade i vatten.

Det är ingen enkel sak att flytta en 186 ton tung obelisk som är lika hög som ett sjuvåningshöghus. Svårigheten var också anledningen till att England tackade nej till obeliskerna när man fick den i gåva redan 1819.

Först 1877 åtog sig ingenjören John Dixon jobbet. Han lät helt enkelt bygga upp ett skrov runt obeliskerna så att den både kunde flyta och styra med hjälp av segel. Det här märkliga fartyget kallades Cleopatra och det lämnade Egypten den 21 september 1877 bogserat av ångaren Olga.

Några veckor, den 14 oktober, fick man

stora problem eftersom man hamnade i ett stormväder utanför Spanien. Sjögången var så tuff att cylinderformade Cleopatra började rotera.

Kaptenen Booth på Olga hade inget annat val än att kapa bogserlinan till obelisk-skeppet. För att rädda besättningen på Cleopatra satte man ut en räddningsbåt. Denna klarade inte sjögången utan sjönk och alla de sex frivilliga drunknade.

Till slut lyckades Booth föra sitt fartyg så nära Cleopatra att dess kapten och besättningsmän kunde räddas.

Eftersom Cleopatra hade börjat ta in vatten och börjat sjunka övergav man fartyget och återvände till England.

Men i stället för att försvinna för alltid så klarade sig obeliskerna igenom stormen mot alla odds. Den upptäcktes av en spansk fiskerbåt några dagar senare och bärgades.

Några månader senare var den farliga färden över när Cleopatra och dess nål anlände till den brittiska kusten.

Mikael Jägerbrand
mikael@fornguiden.se

NY BOK: Sveriges 33 bästa vikingasevärdheter

www.virvelvind-forlag.se

